

Visuomenės nuomonės apklausa apie translyčius asmenis

Tarnybos užsakymu tyrimą atliko UAB „Spinter tyrimai“

Tyrimo metodika

- **Tyrimo laikas:** 2024 m. vasario mėn. 18–25 d.
- **Respondentų skaičius:** N = 1010
- **Tyrimo objektas:** 18 metų ir vyresni Lietuvos gyventojai
- **Apklauso būdas:** mišrus – interviu telefonu ir internetu
- **Atrankos metodas:** kvotinės atrankos metodas
- **Apklausa vyko** skirtinguose Lietuvos miestuose, miesteliuose ir kaimo vietovėse

● **Statistinių paklaidų, esant skirtingiems rezultatams, dydžiai:**

	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
	3	5	10	15	20	25	30	40	50	
	97	95	90	85	80	75	70	60	50	
N										
100	3.3	4.3	5.9	7.0	7.8	8.5	9.0	9.6	9.8	
200	2.4	3.0	4.2	4.9	5.5	6.0	6.4	6.8	6.9	
300	1.9	2.5	3.4	4.0	4.5	4.9	5.2	5.5	5.7	
400	1.7	2.1	2.9	3.5	3.9	4.2	4.5	4.8	4.9	
500	1.5	1.9	2.6	3.1	3.5	3.8	4.0	4.3	4.4	
700	1.3	1.6	2.2	2.6	3.0	3.2	3.4	3.6	3.7	
1000	1.1	1.4	1.9	2.2	2.5	2.7	2.8	3.0	3.1	

Pateikiant rezultatus grafikuose, 0,5 proc. apvalinama į didesnę pusę

Rezultatų palyginimas

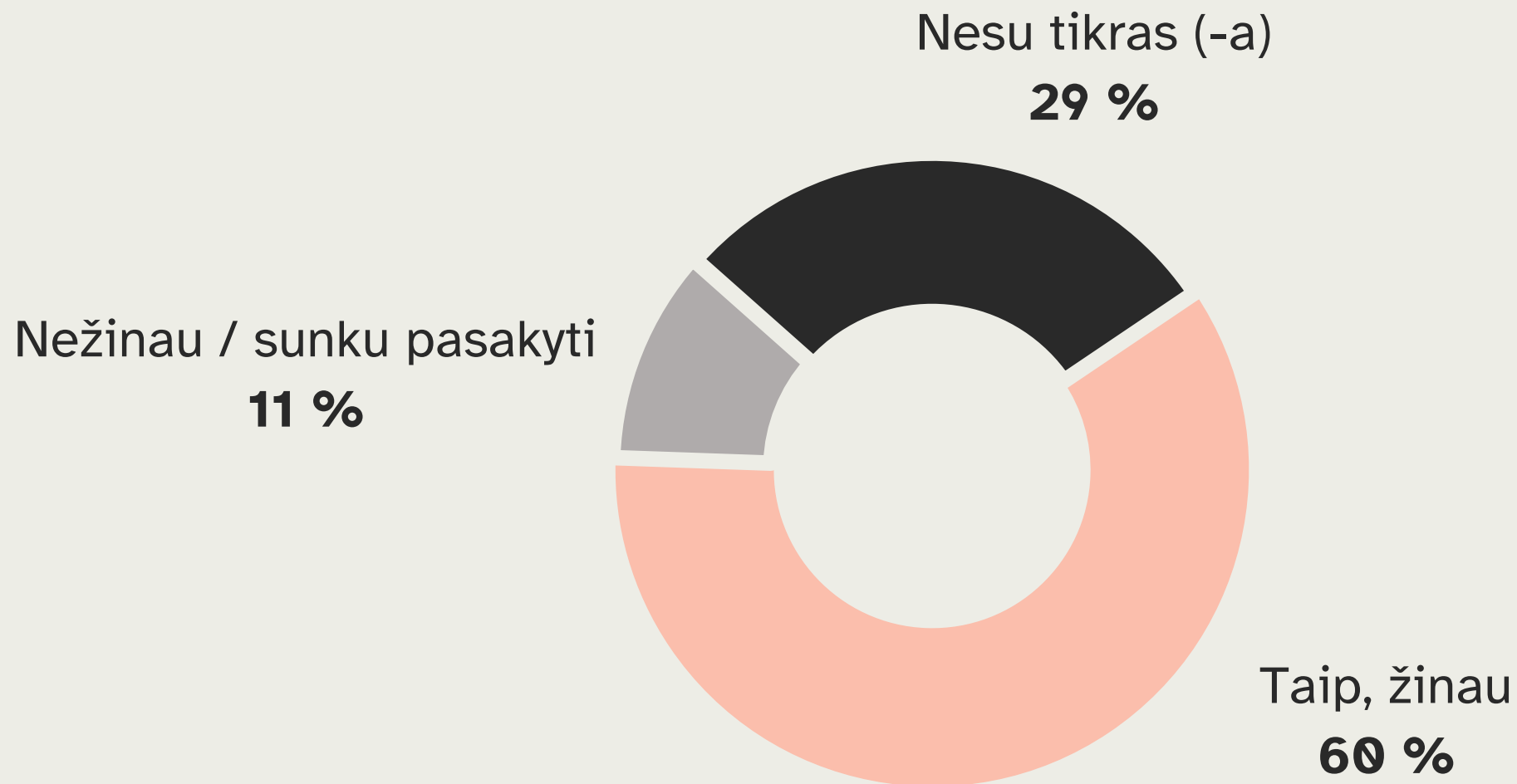
Apžvelgiant apklausą, kai kurie **2024 m.** apklausos rezultatai lyginami su **2018 m.** atlikta reprezentatyvia Lietuvos gyventojų apklausa ta pačia tema.

- **Apklausą 2018 m. atliko** visuomenės nuomonės ir rinkos tyrimų centras „Vilmorus“

Tyrimo rezultatai

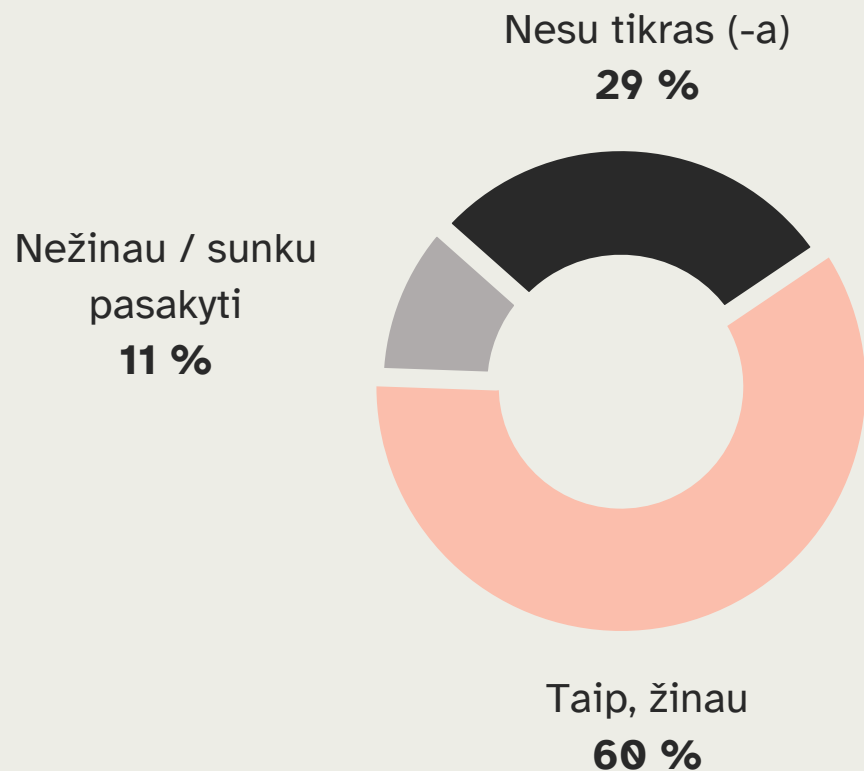
Ar žinote, ką reiškia sąvoka „translytis asmuo“?

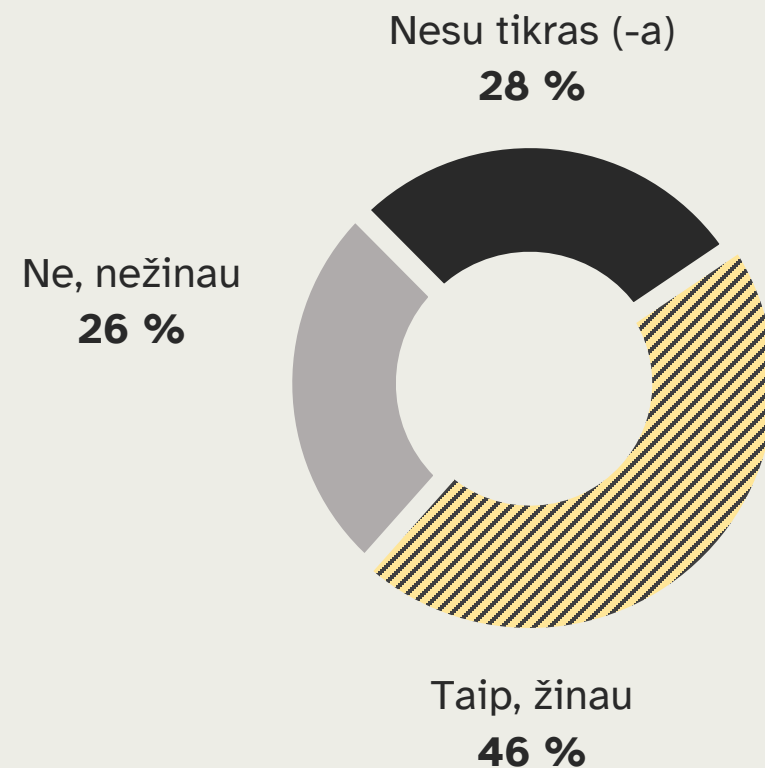
Ar žinote, ką reiškia sąvoka „translytis asmuo“?

2024 m.

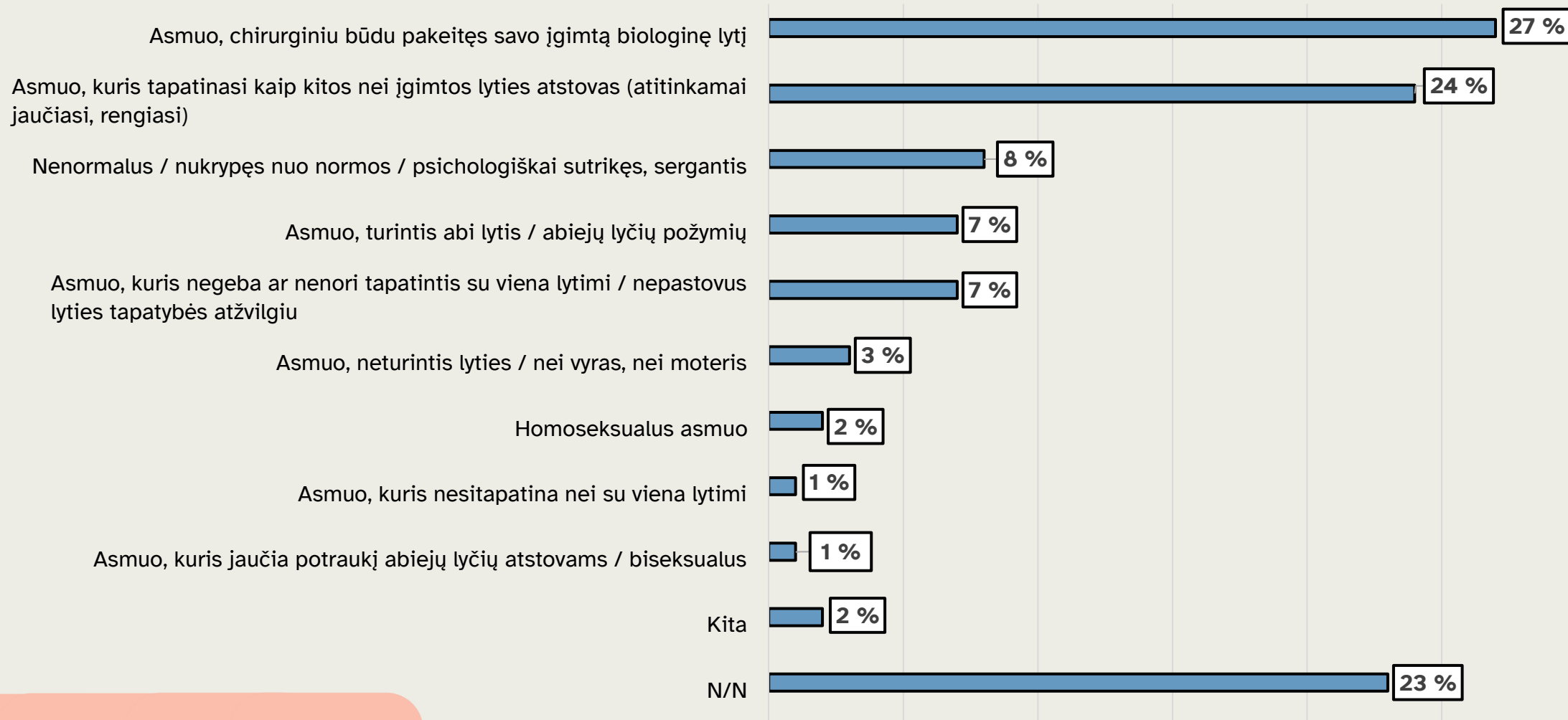
2018 m.

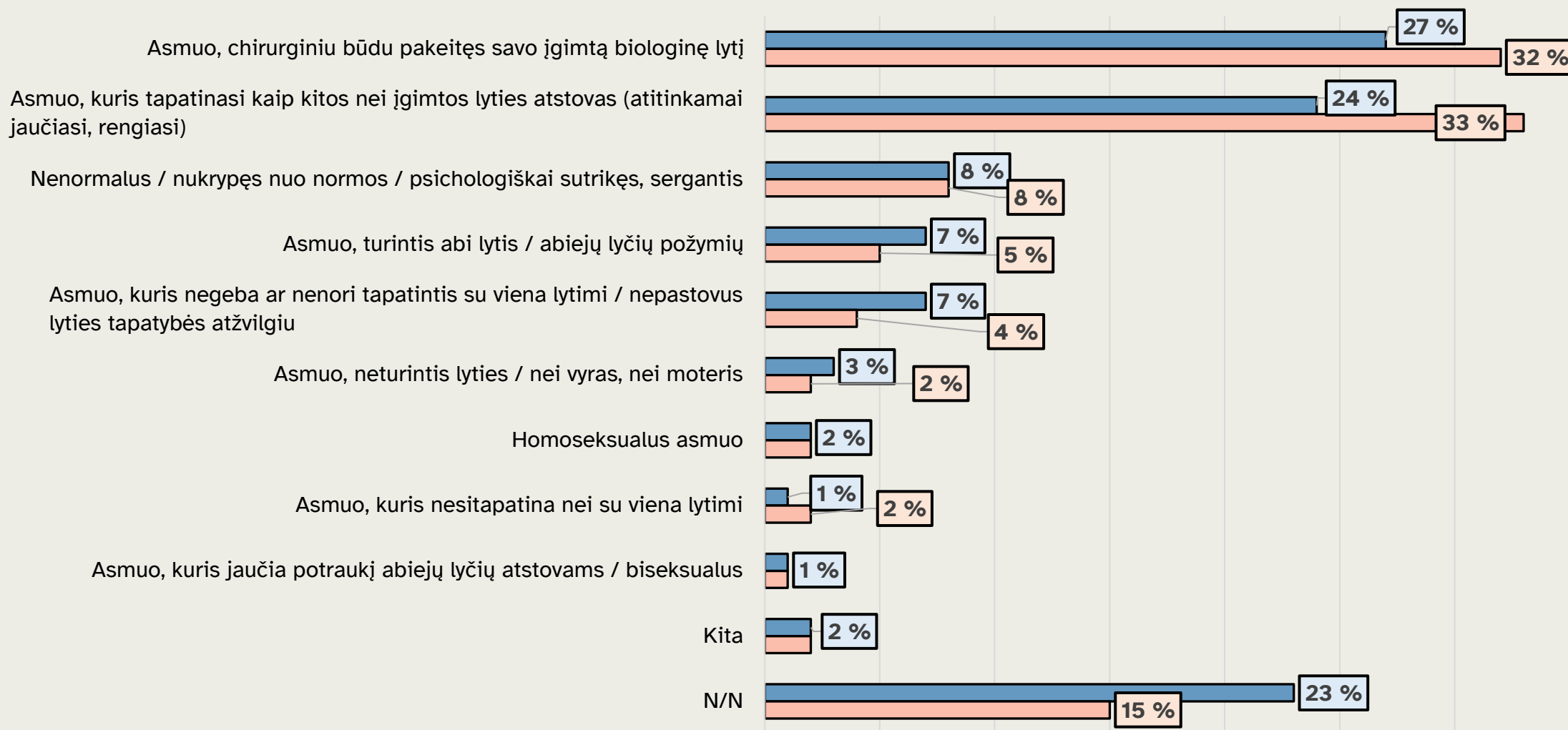
Apibūdinkite, kaip jums atrodo, kas yra translytis asmuo?

Atviras klausimas, atsakymų variantai – pačių respondentų

*galimi keli atsakymai; suma viršija 100 proc.

Apibūdinkite, kaip jums atrodo, kas yra translytis asmuo?

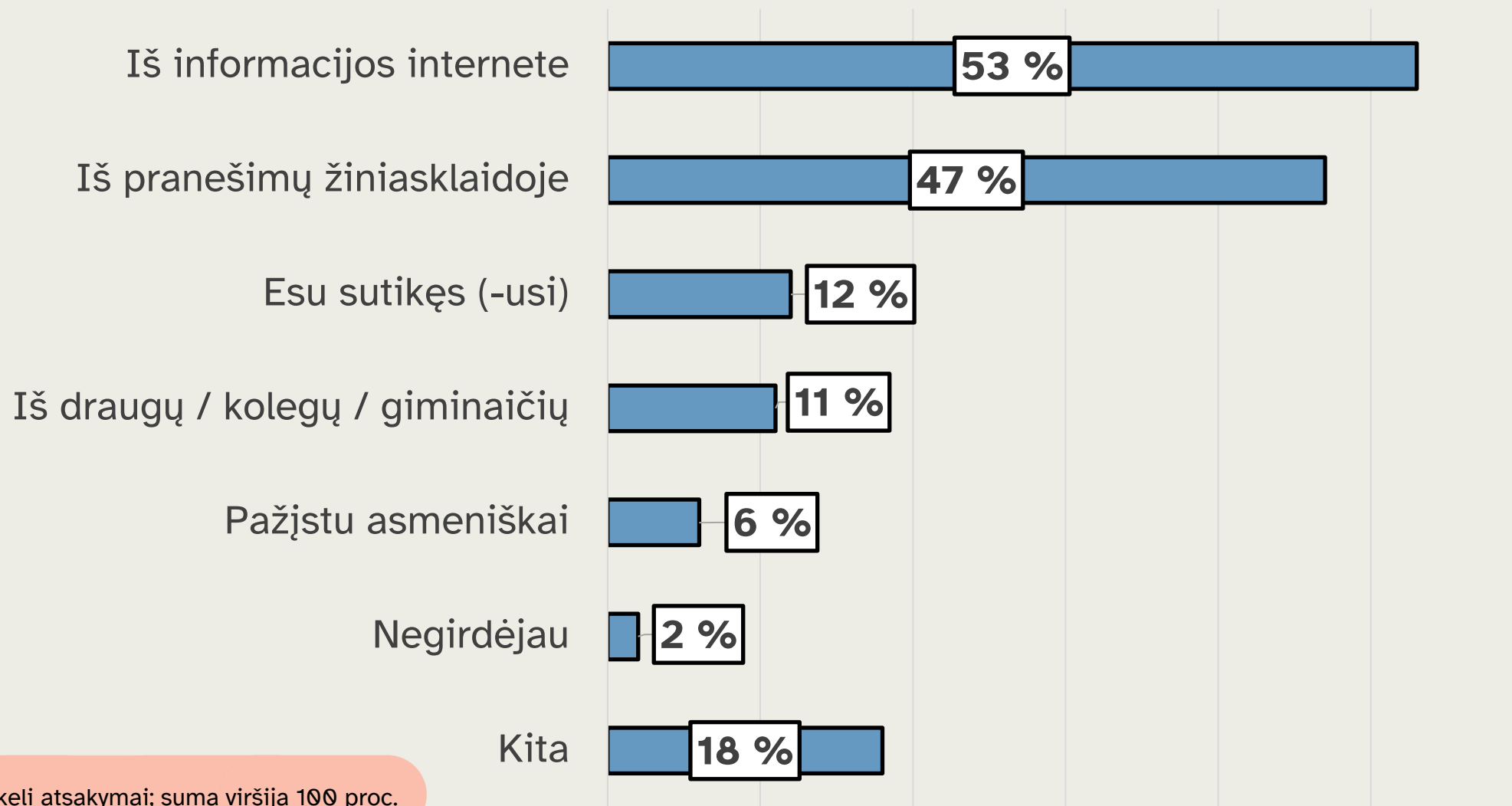

*galimi keli atsakymai; suma viršija 100 proc.

● Visi respondentai
N=1010

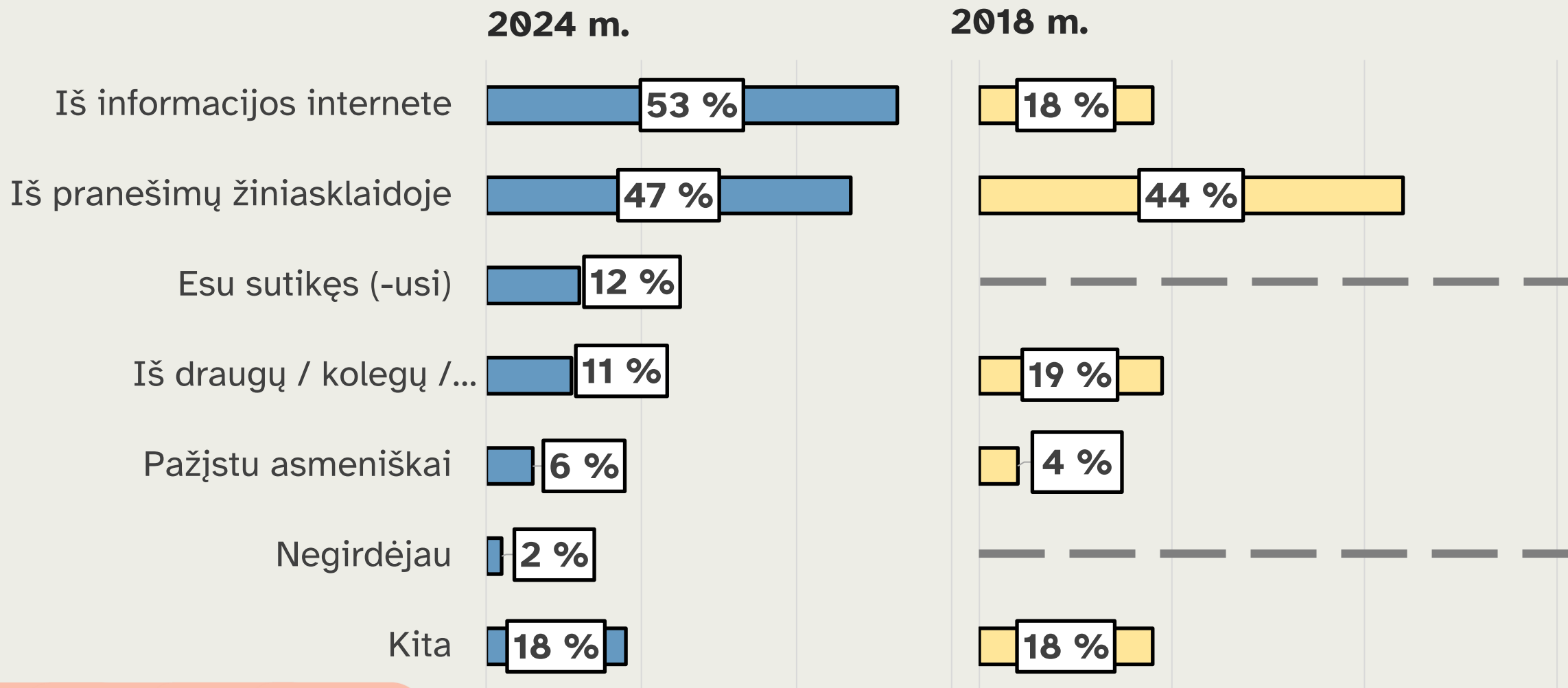
● Nurodžiusieji, kad žino, kas yra translytis asmuo
N=610

Jeigu esate anksčiau girdėję apie translyčius asmenis, iš kokių šaltinių jus pasiekė ši informacija?

*galimi keli atsakymai; suma viršija 100 proc.

Jeigu esate anksčiau girdėję apie translyčius asmenis, iš kokių šaltinių jus pasiekė ši informacija?

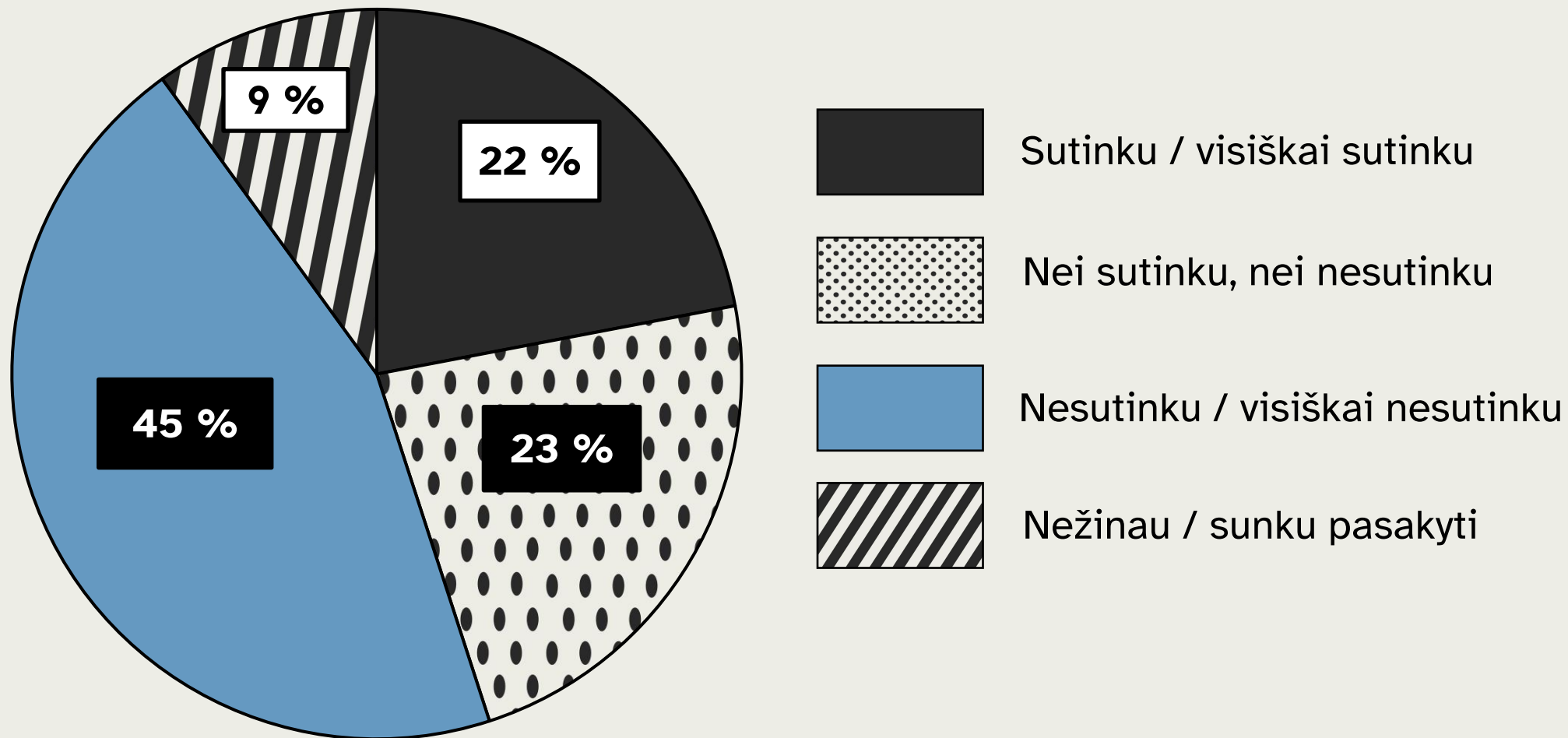

*galimi keli atsakymai; suma viršija 100 proc.

— — — — — - atsakymo pasirinkimo nebuvo 2018 m. apklausoje

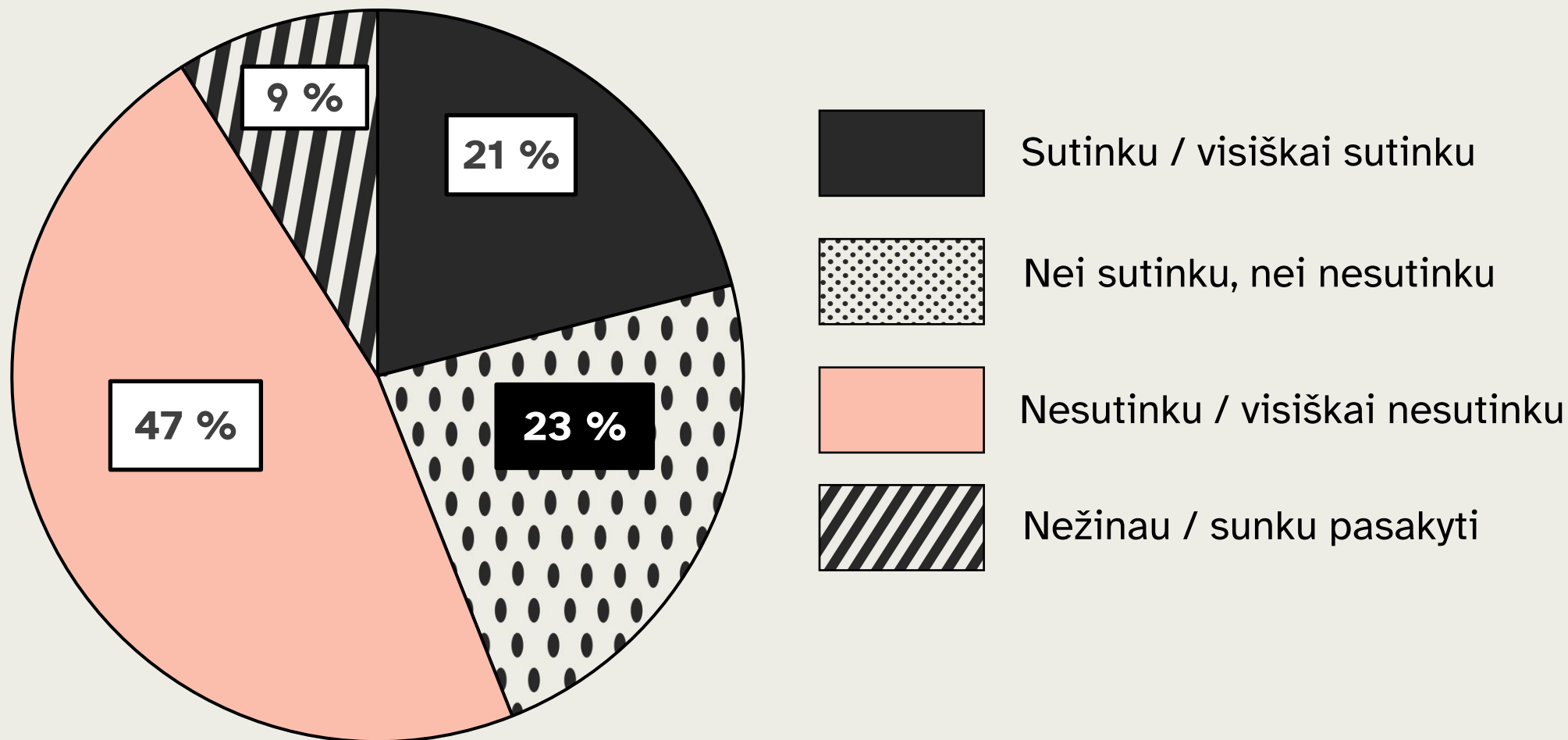
Ar sutinkate su šiuo teiginiu?

Translytė moteris yra tokia pati moteris, kaip kitos moterys

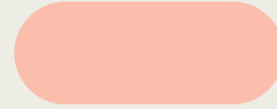
Ar sutinkate su šiuo teiginiu?

Translytis vyras yra toks pat vyras kaip kiti vyrai

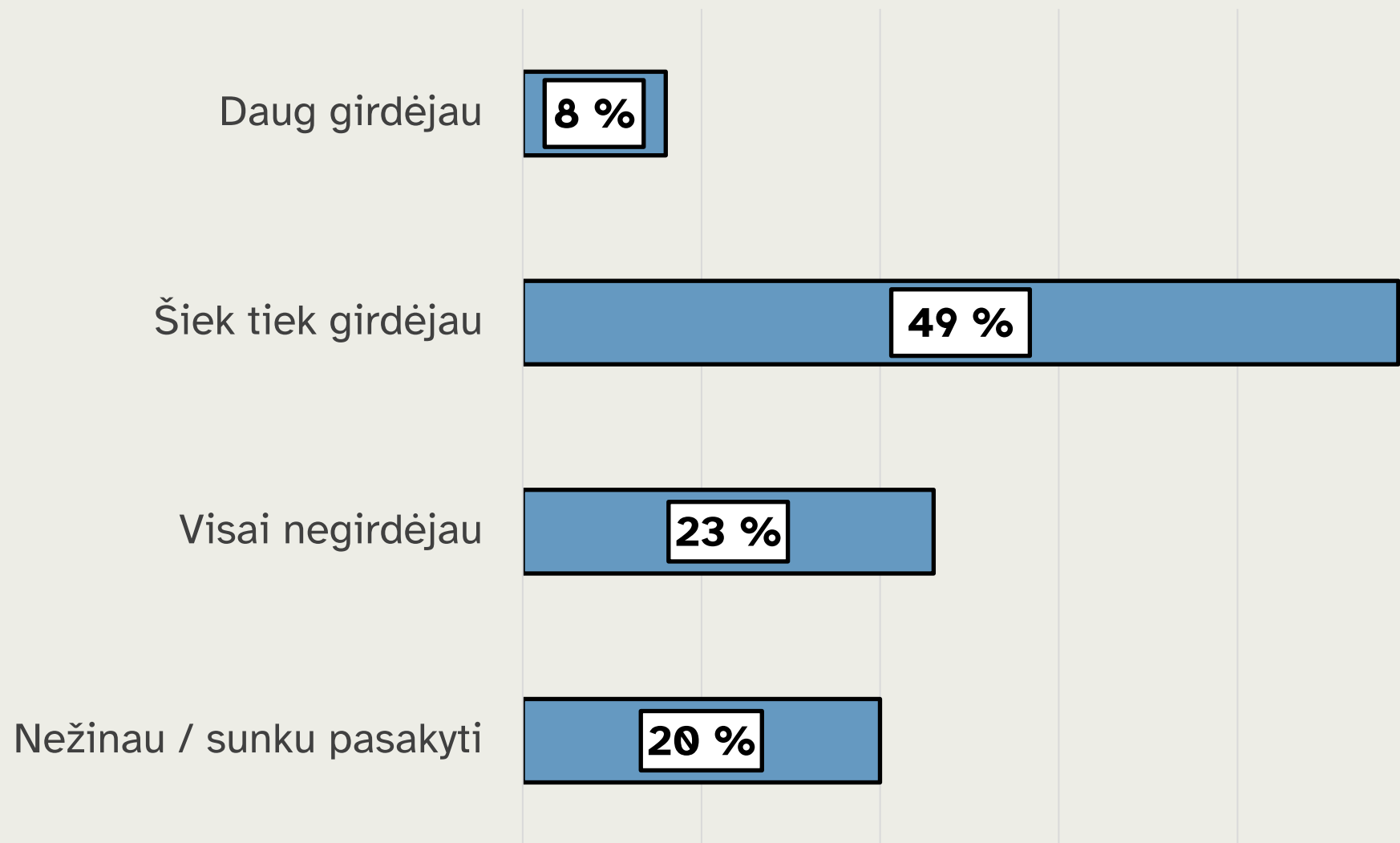
Kad translytė moteris yra tokia pat moteris kaip kitos moterys,
2024 m. sutiko 22 proc.,
2018 m. – 14 proc.

Kad translytis vyras yra toks pat vyras kaip kiti vyrai,
2024 m. sutiko 21 proc.,
2018 m. – 15 proc.

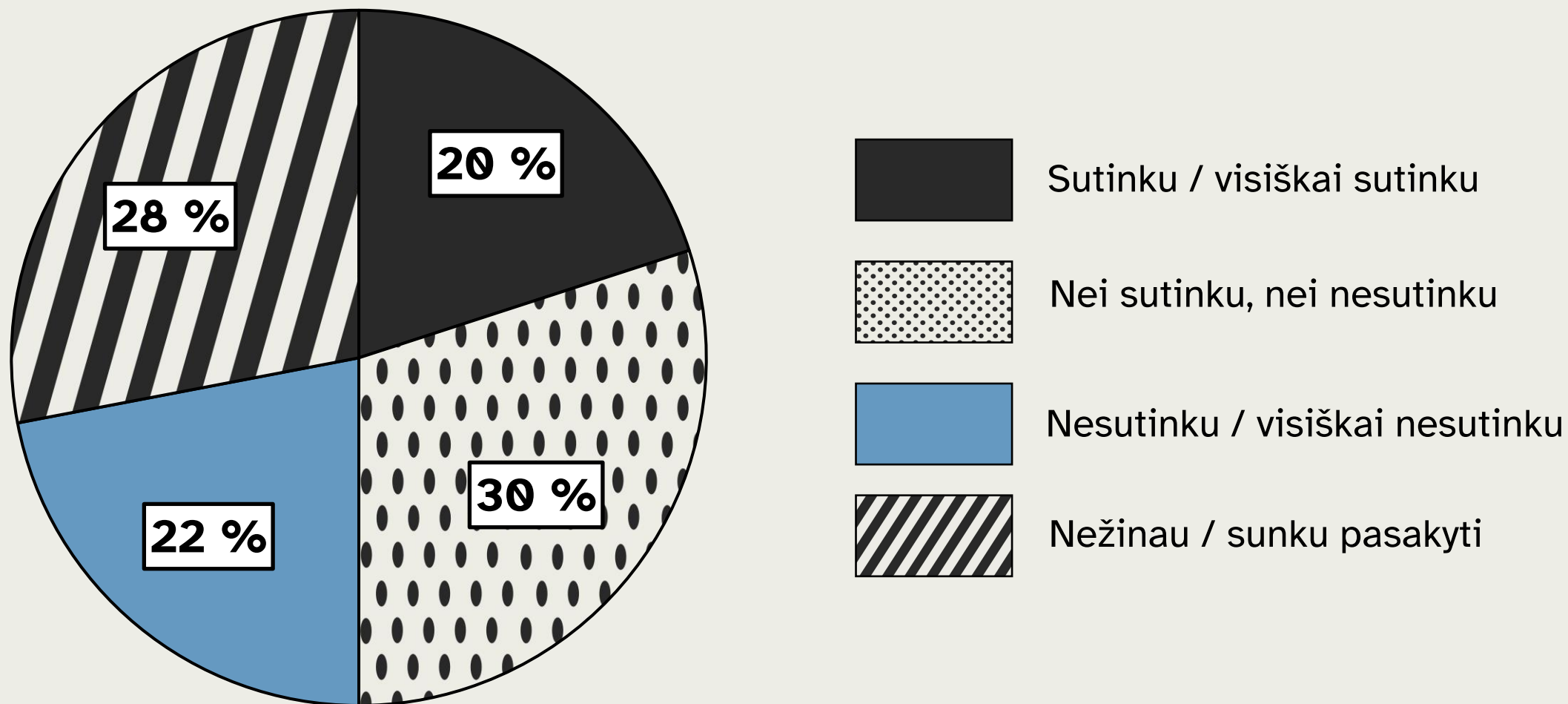
*2018 m. apklausoje šis klausimas buvo suformuluotas kitaip: Ar sutinkate su teiginiu, kad translyčiai asmenys **nėra** tokie patys kaip kiti vyrai / moterys?

Ar girdējote apie nebīnarinēs lyties tapatybēs asmenis?

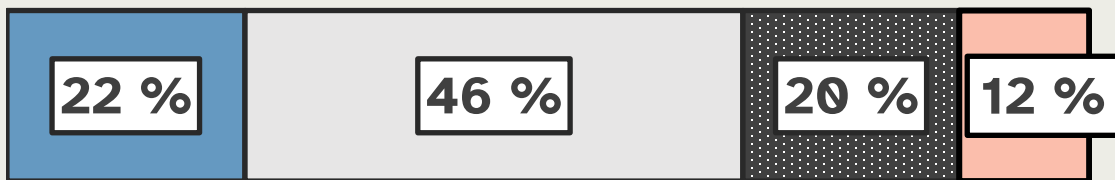
Ar sutinkate su teiginiu, kad buvimas translyčiu asmeniu kyla dėl laikino noro?

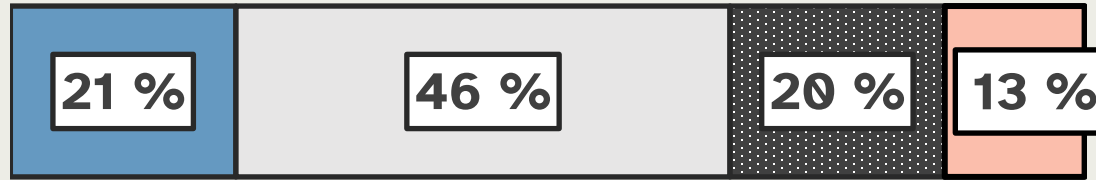
Kaip jaustumėtės, jeigu:

Jūsų **darbovietėje dirbtų** translytis žmogus

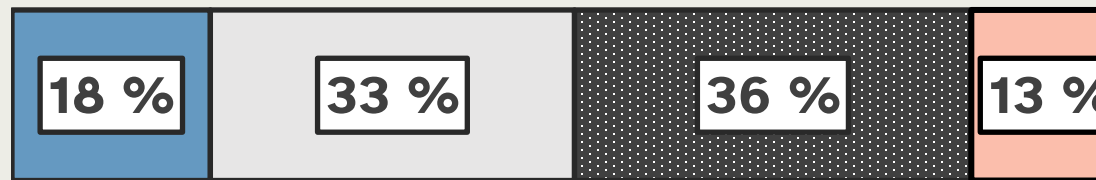
Jūsų **kaimynystėje gyventų** translytis žmogus

Vadovaujamą postą Lietuvoje užimtų translytis žmogus

Mokykloje, kurioje mokosi jūsų vaikas, dirbtų translytis žmogus

Patogiai / labai patogiai

Neutraliai

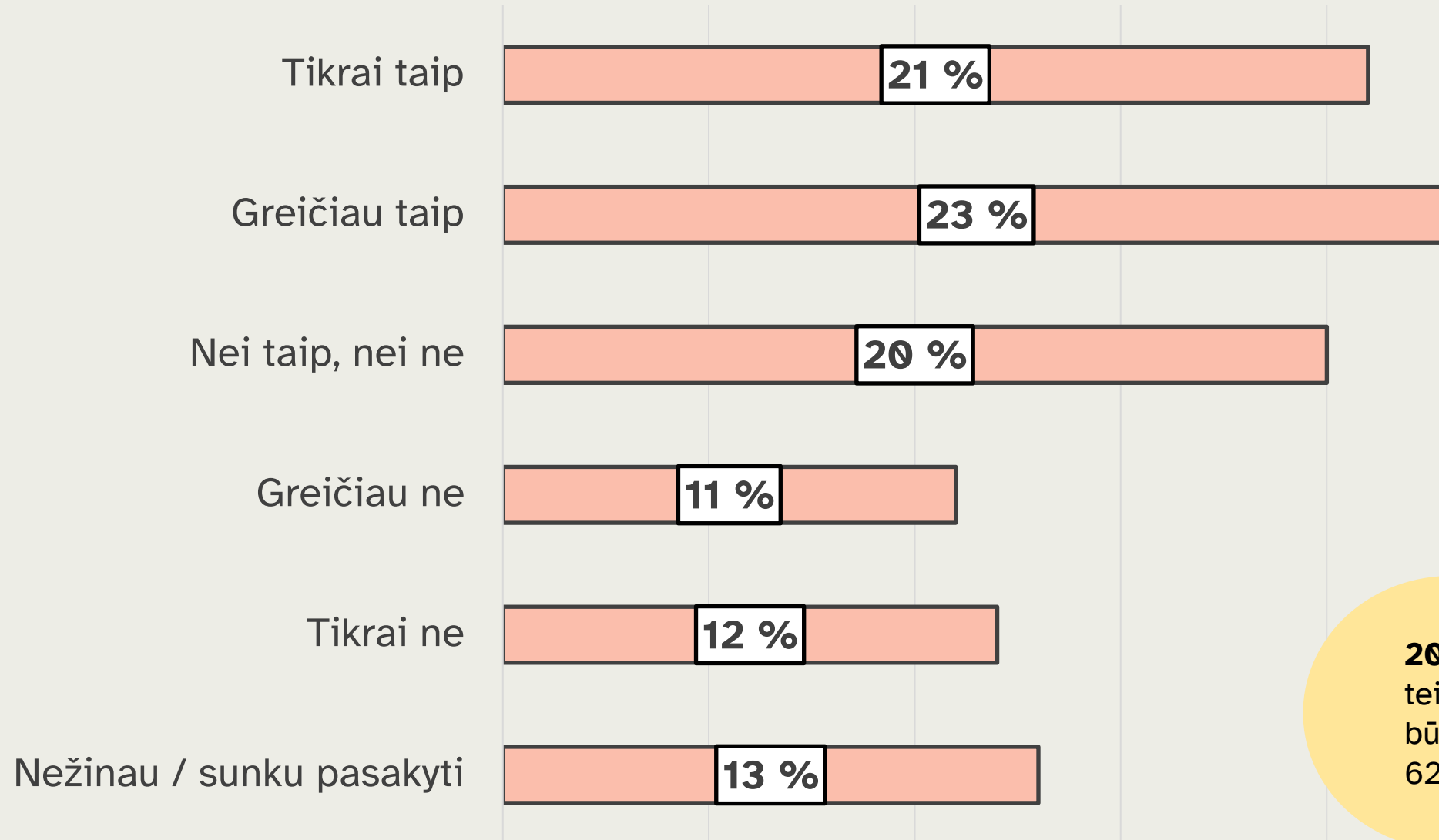

Nepatogiai / labai nepatogiai

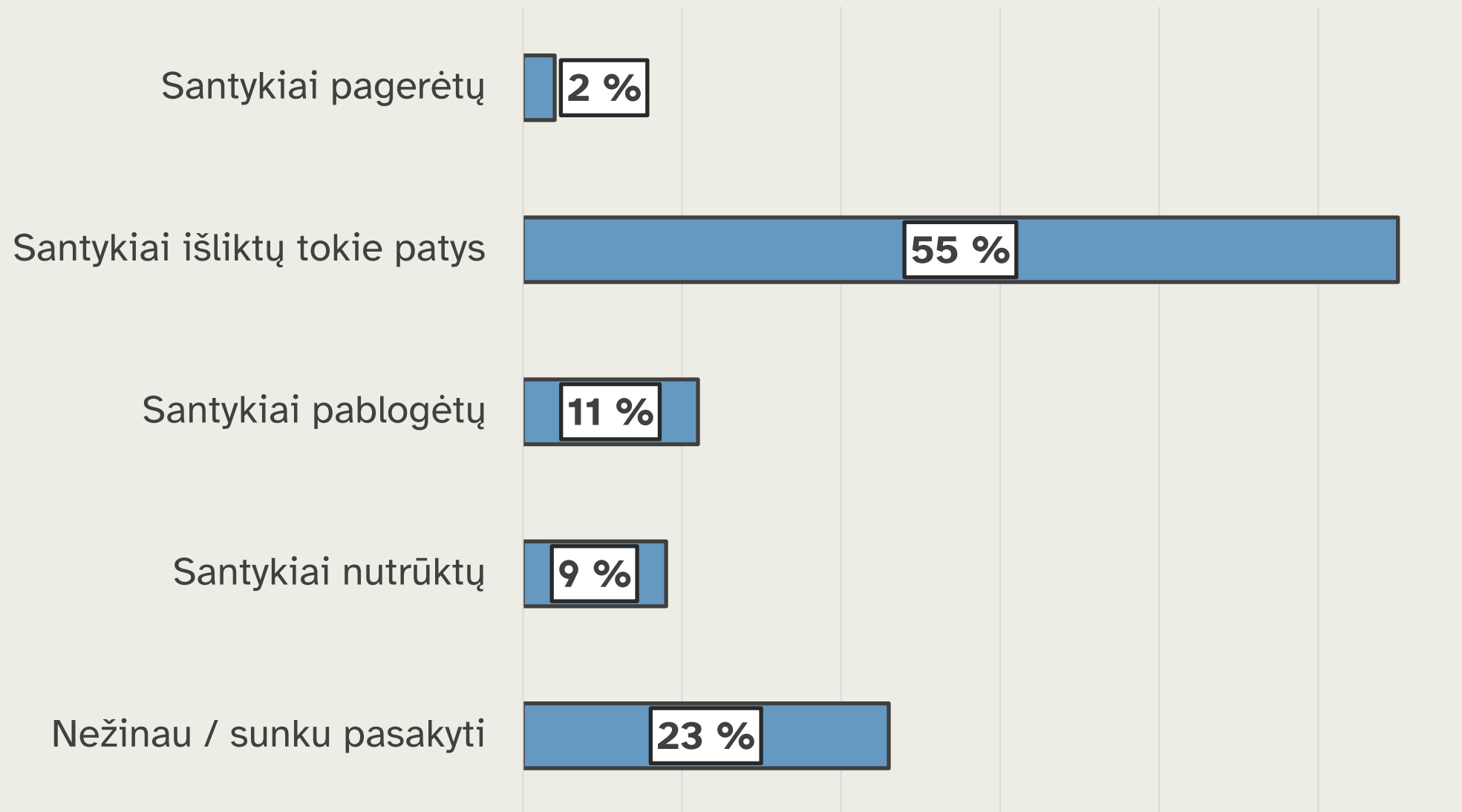
Nežinau / sunku pasakyti

Ar sutiktumėte išnuomoti būstą translyčiam žmogui?

2018 m. 38 % respondentų teigė, kad sutiktų išnuomoti būstą translyčiam žmogui, 62 % - ne.

Jeigu sužinotumėte, kad jūsų artimas draugas yra translytis, kaip tai paveiktų jūsų tarpusavio santykius?

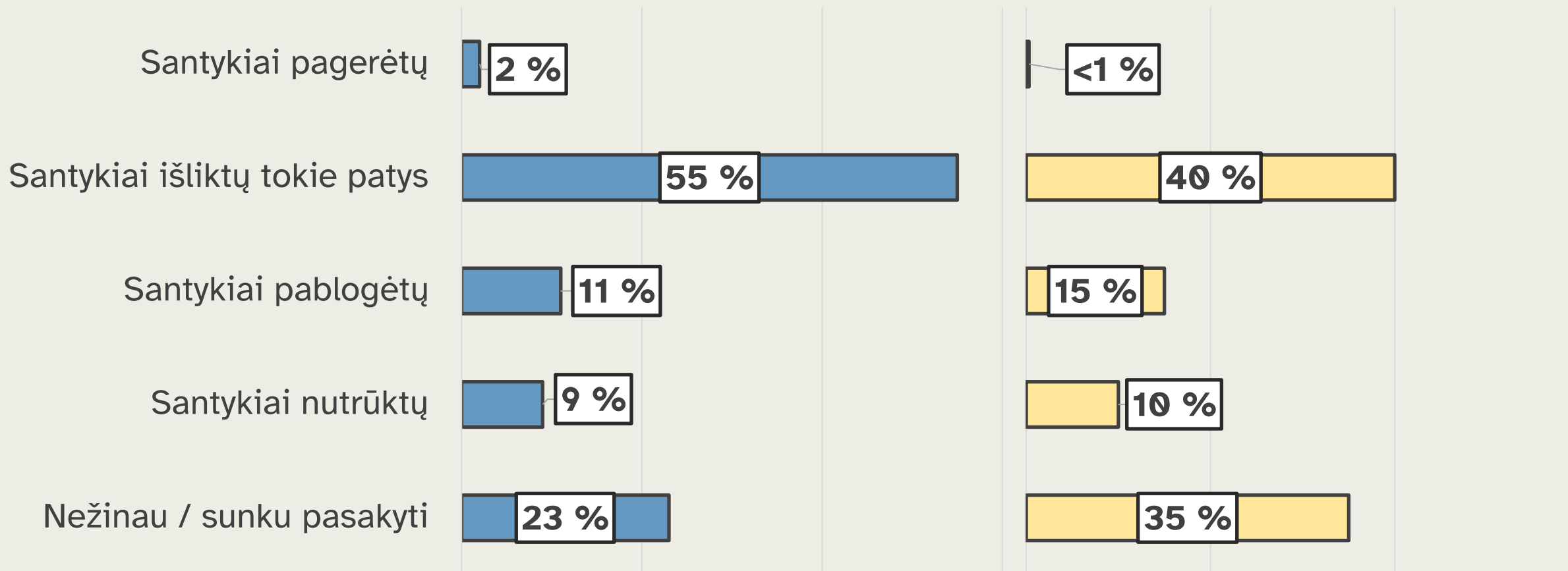

Jeigu sužinotumėte, kad jūsų artimas draugas yra translytis, kaip tai paveiktų jūsų tarpusavio santykius?

2024 m.

2018 m.

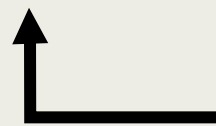

Jeigu jūsų vaikas jums pasakytų, kad yra translytis, kaip jūs reaguotumėte?

Įvardinti specialistai:

Psichologas; psichiatras;
kunigas / ieškotų pagalbos
religijoje.

Siekčiau specialistų konsultacijos

Išreikščiau palaikymą

25 %

Niekaip nereaguočiau

11 %

Ieškočiau informacijos

32 %

Kita

3 %

Nežinau / sunku pasakyti

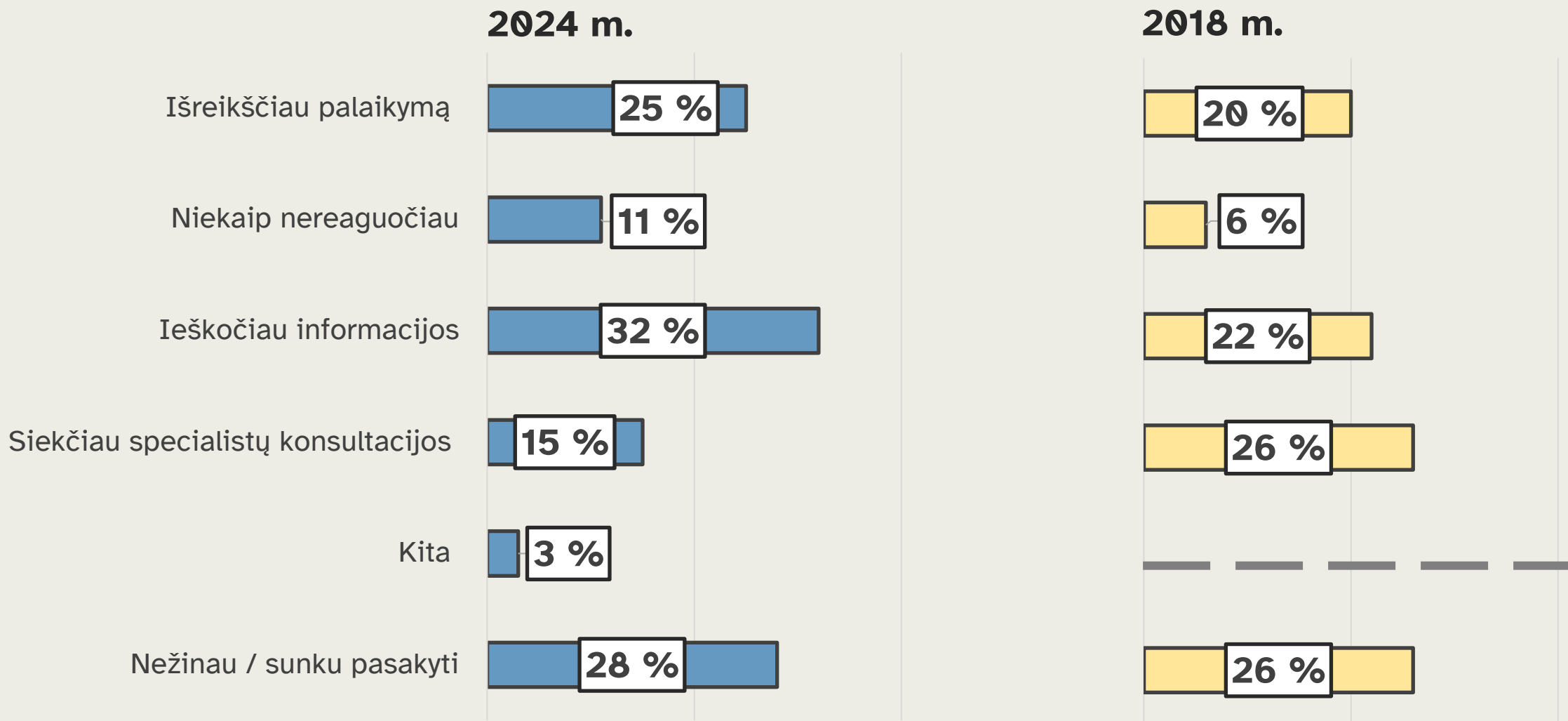
28 %

Kiti paminėjimai:

Siekčiau perauklėti /
išaiškinti / grąžinti
normalią tapatybę

*galimi keli atsakymai; suma viršija 100 proc.

Jeigu jūsų vaikas** jums pasakytų, kad yra translytis, kaip jūs reaguotumėte?

*galimi keli atsakymai; suma viršija 100 proc.

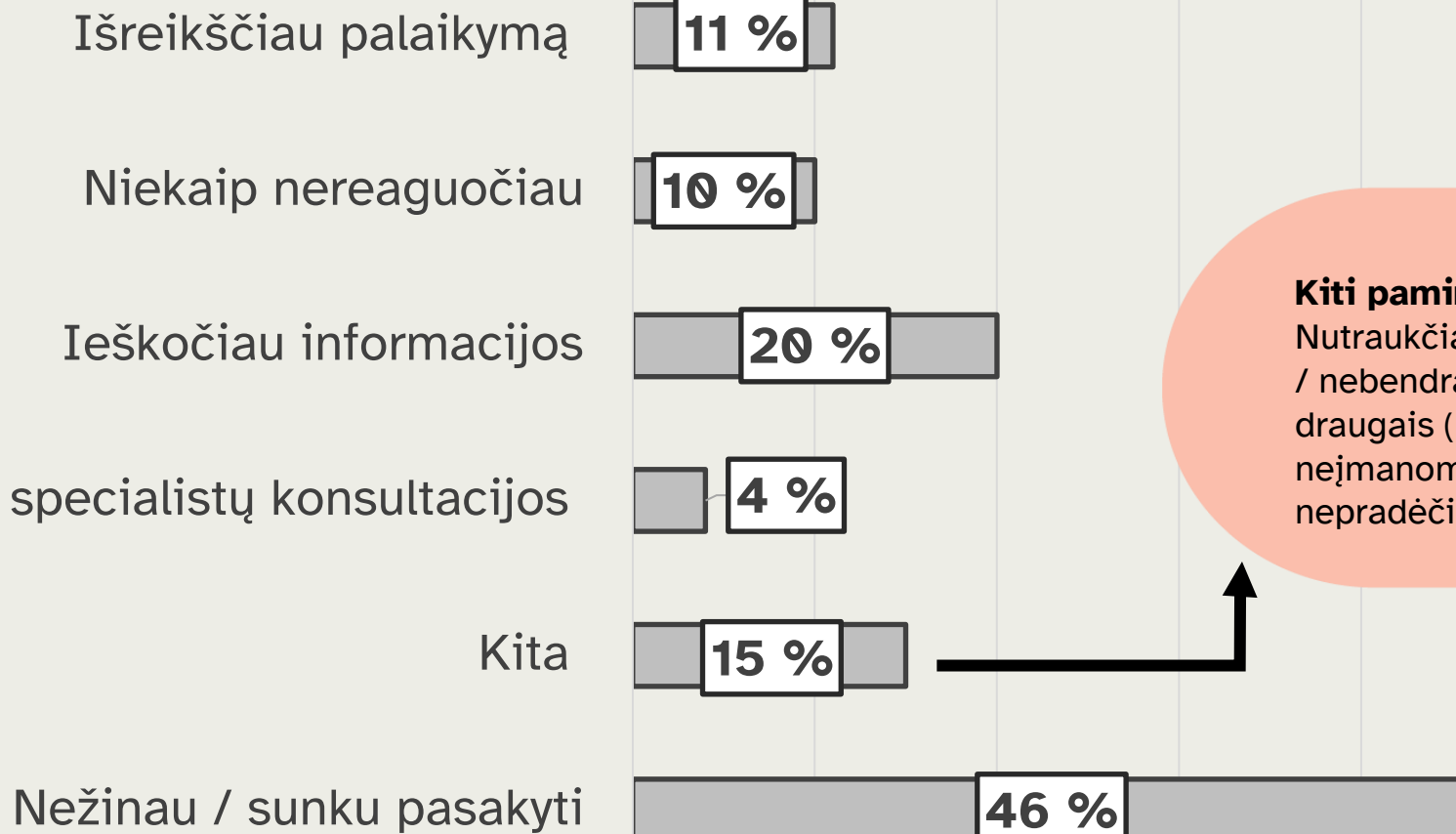
**2018 m. klausime buvo minimas pilnametis vaikas

Jeigu jūsų romantinis (-ė) partneris (-ė) jums pasakytų, kad yra translytis (-ė), kaip jūs reaguotumėte?

Įvardinti specialistai:
Psichologas; psichiatras

↑
Siekčiau specialistų konsultacijos

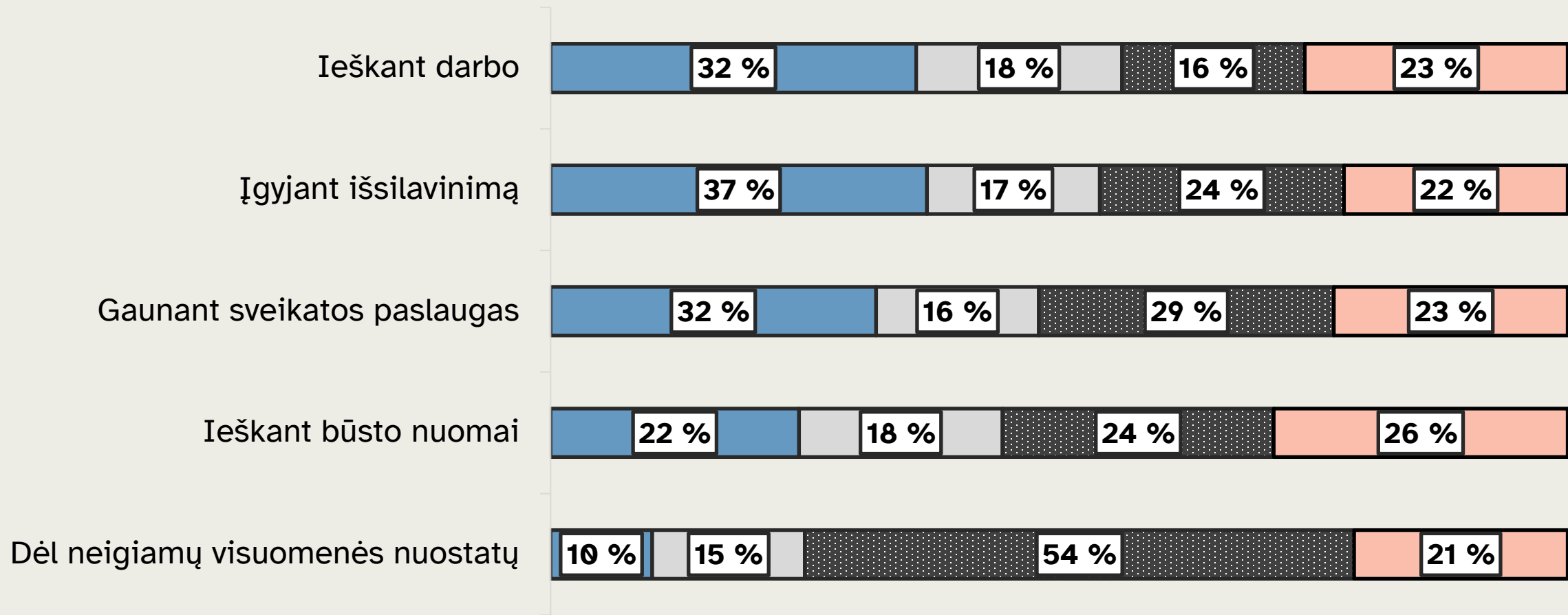
Kiti paminėjimai:

Nutraukčiau santykius / išsiskirčiau / nebendraučiau; liktume tiesiog draugais (ne partneriais); neįmanoma situacija: santykių net nepradėčiau.

*galimi keli atsakymai; suma viršija 100 proc.

Kaip manote, ar Lietuvoje gyvenantys translyčiai žmonės susiduria su sunkumais...

Dažnai / labai dažnai

Vidutiniškai

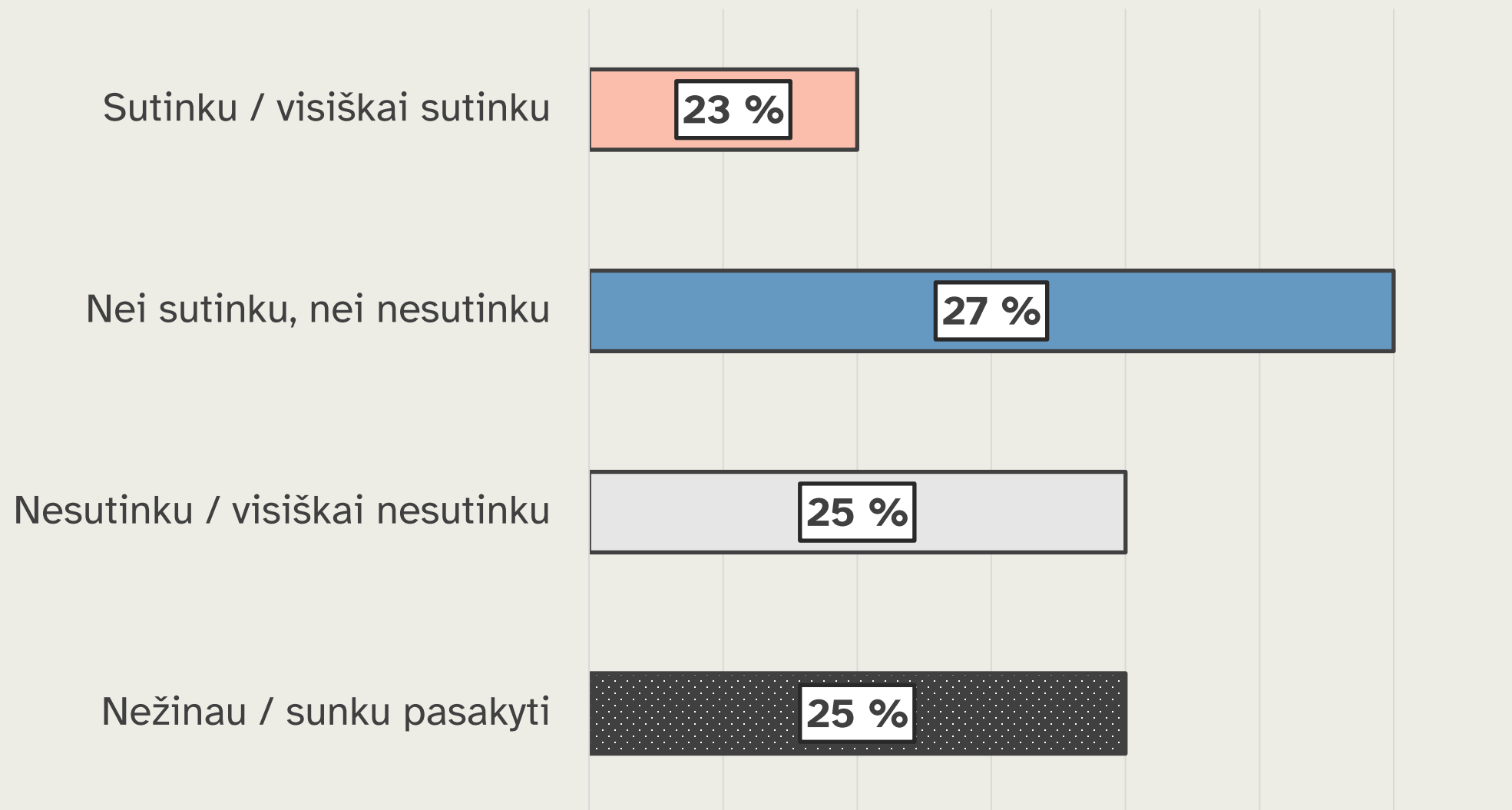

Retai / labai retai

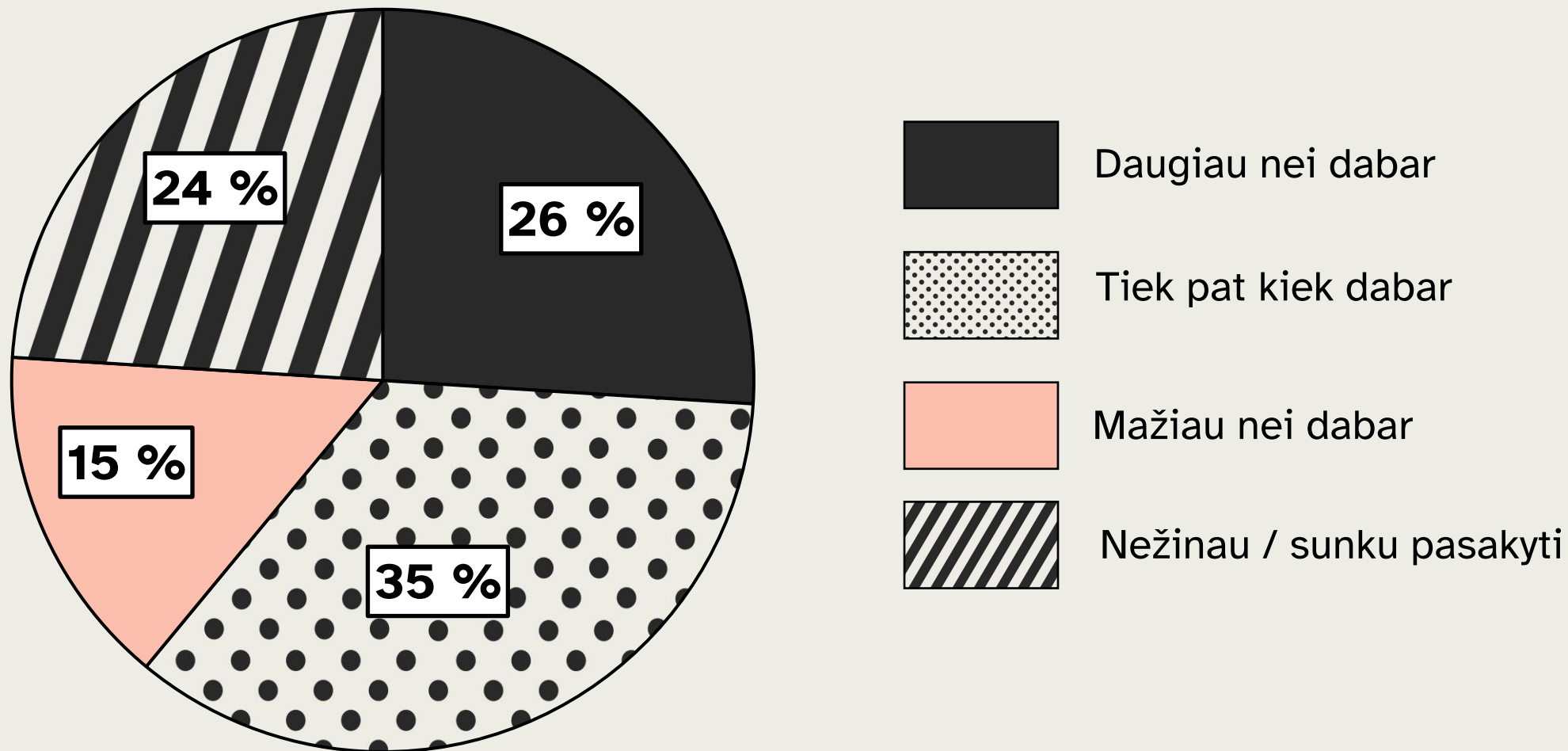

Nežinau / sunku pasakyti

Ar sutinkate su teiginiu, kad Lietuvos įstatymai pakankamai saugo translyčius asmenis nuo diskriminacijos?

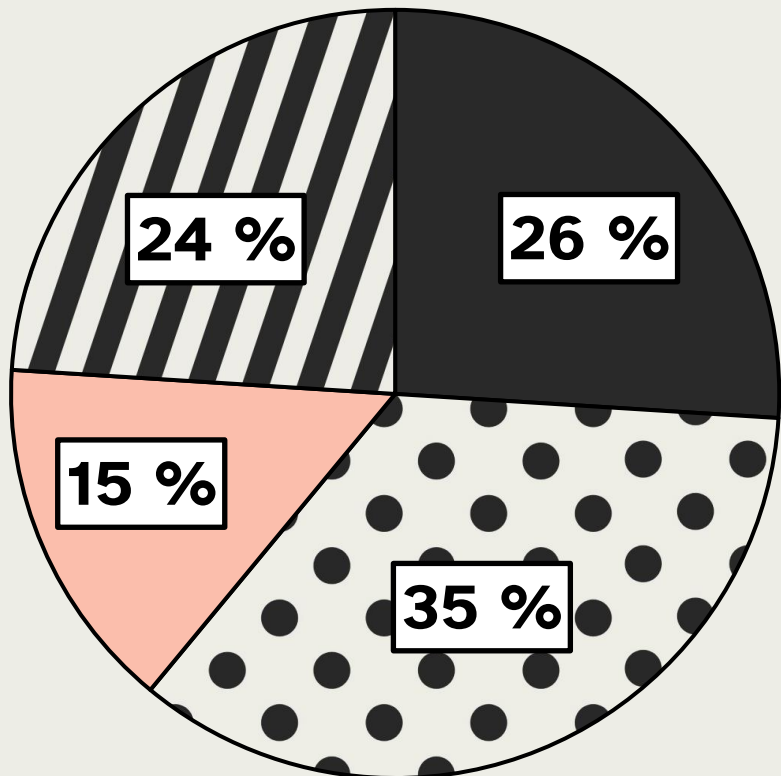
Jūsų nuomone, kiek valstybė turėtų užtikrinti translyčių asmenų apsaugą nuo diskriminacijos (darbo rinkoje, gaunant viešąsias, sveikatos paslaugas, siekiant įgyti išsilavinimą ir pan.)?

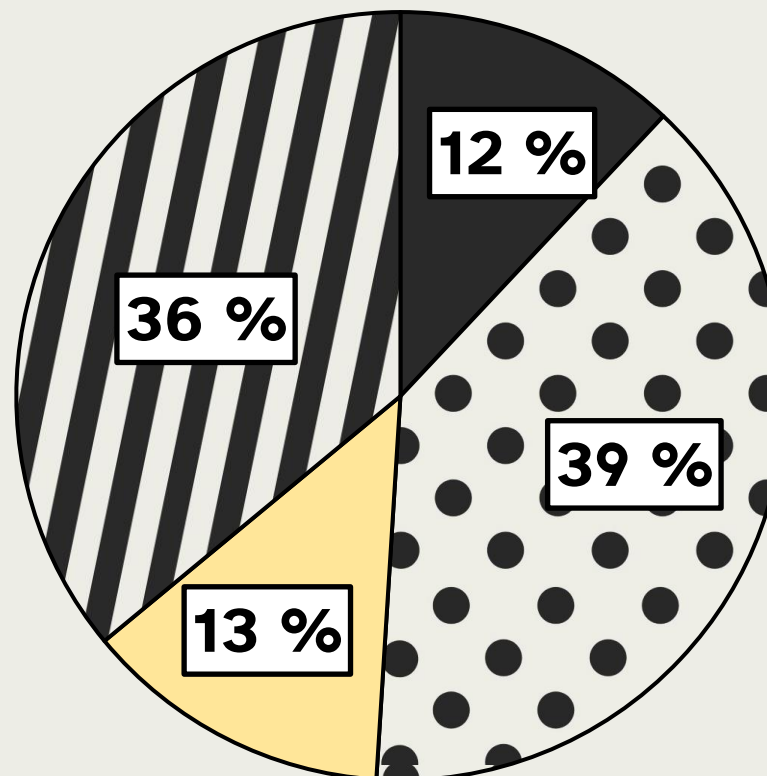
Jūsų nuomone, kiek valstybė turėtų užtikrinti translyčių asmenų apsaugą nuo diskriminacijos (darbo rinkoje, gaunant viešąsias, sveikatos paslaugas, siekiant įgyti išsilavinimą ir pan.)?

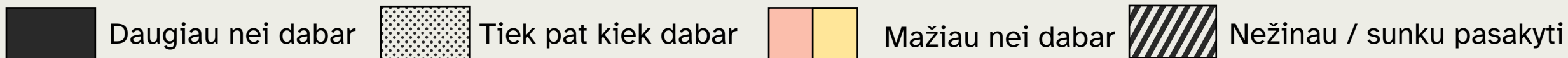
2024 m.

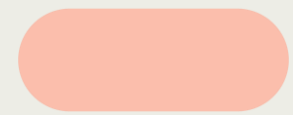

2018 m.*

*2018 m. klausimas:
Kiek valstybė turėtų rūpintis translyčių asmenų teisėmis?

Apibendrinimas

Visuomenės suvokimas apie translyčius asmenis

1.

Visuomenės numanomas žinojimas apie translyčius asmenis auga. **60 proc. respondentų teigia žinantys, ką reiškia sąvoka „translytis asmuo“**. 2018 m. taip teigė 46 proc. apklausos dalyvių. Žinantys šią sąvoką dažniausiai teigia 18–35 m. gyventojai. Žinančios, ką reiškia „translytis asmuo“, dažniau teigia moterys, taip pat respondentai, turinys aukščiausią išsilavinimą ir gyvenantys didžiuosiuose miestuose.

2.

49 proc. respondentų teigia šiek tiek girdėję apie nebinarinės lyties tapatybės asmenis, 8 proc. tvirtina, kad girdėjo daug. Mažiausiai girdėjusiųjų apie nebinarinės tapatybės asmenis – 56 m. ir vyresnių respondentų grupėje.

3.

Lietuvos gyventojai apie translyčius asmenis dažniausiai sužino iš informacijos internete (53 proc.) bei iš pranešimų žiniasklaidoje (47 proc.). Per 6 metus **labiausiai išaugo informacijos internete, kaip šaltinio apie translyčius asmenis, populiarumas** – 2018 m. jį rinkosi tik 18 proc. respondentų.

4.

24 proc. apklaustųjų translyčio asmens sąvoką supranta kaip „asmenį, kuris tapatinasi kaip kitos nei įgimtos lyties atstovas (atitinkamai jaučiasi, rengiasi)“. 27 proc. atsakiusiųjų mano, kad translytis žmogus yra „asmuo, chirurginiu būdu pakeitęs savo įgimtą biologinę lytį“. Pastaruosius apibūdinimus dažniausiai rinkosi respondentai, kurie teigia žinantys, kas yra translytis asmuo. Tai rodo, kad **nors numanomas žinojimas auga, realus translyčio asmens suvokimas vis dar dažnai stereotipiškai siejamas su medicinine tranzicija**.

Visuomenės nuostatos apie translyčius asmenis

5.

Per 6 metus **padaugėjo sutinkančių, kad translyčiai asmenys yra tokie pat moterys ir vyrai, kaip kiti**. Kad translytė moteris yra tokia pat moteris, kaip kitos moterys, 2024 m. sutiko 22 proc., 2018 m. – 14 proc. Apie translyčius vyrus 2024 m. taip manė 21 proc. respondentų, 2018 m. – 15 proc. **Su abiem teiginiais visiškai nesutikti dažniau linkę vyrai.**

6.

Vertinant požiūrį į translyčius asmenis skirtinguose socialiniuose kontekstuose, tendencijos išlieka panašios, kaip prieš 6 metus: **daugiausiai respondentų teigiamai ir neutraliai reaguotų į translytį asmenį savo darbovietėje (68 proc.) ir kaimynystėje (67 proc.)**, tačiau patogiai ar neutraliai reaguojančių respondentų sumažėtų, jei translytis asmuo užimtų vadovaujama postą Lietuvoje (51 proc.) ar dirbtų mokykloje, kurią lanko respondentų vaikai (51 proc.).

7.

Nuostatų pokytis pastebimas vertinant respondentų reakcijas į artimų žmonių translytiškumą. 55 proc. apklaustųjų teigia, kad jei sužinotų, jog artimas draugas yra translytis, jų santykiai išliktų tokie patys. 2018 m. taip manė 40 proc. respondentų. Sužinoję apie savo vaiko translytiškumą, jam palaikymą išreikštų 25 proc. apklausos dalyvių, 2018 m. tą teigė 20 proc. Per 6 metus nuo 22 proc. iki 32 proc. padaugėjo tų, kurie tokiu atveju ieškotų informacijos.

Visuomenės nuostatos apie translyčius asmenis

8.

Daugelyje apklausos rezultatų matoma nuostatų atskirtis tarp vyrų ir moterų. **Neigiamas nuostatas apie translyčius asmenis dažniau turi vyrai.** Pavyzdžiui, net dvigubai daugiau vyrų (13 proc.) nei moterų (6 proc.), jaustūsi labai nepatogiai, jei jų darbovietėje dirbtų translytis žmogus. Vyrai taip pat dažniau teigė, kad jaustūsi nepatogiai dėl translyčio asmens kaimynystėje bei vadovaujantame poste Lietuvoje. Beveik dvigubai daugiau vyrų nei moterų taip pat teigia, kad jei sužinotų apie artimo draugo translytiškumą, jų santykiai nutrūktų arba pablogėtų.

9.

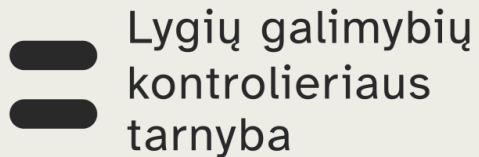
Apklausos rezultatai rodo, kad Lietuvos gyventojai turi daug neigiamų nuostatų apie translyčius asmenis. Nepaisant to, net 54 proc. respondentų tvirtina, kad translyčiai žmonės dėl neigiamų visuomenės nuostatų su sunkumais susiduria retai arba labai retai. Tai rodo, kad **dažnas gyventojas nesusieja savo asmeninio požiūrio, nuostatų ar veiksmų (pvz. atsisakymo nuomoti būstą translyčiam asmeniui) su realiu poveikiu translyčių žmonių gyvenimo patirtims.**

10.

Nors 2018 m. ir 2024 m. klausimai šiek tiek skiriasi, **galima įžvelgti gyventojų nuostatų pokytį ir pozityvesnę nuomonę apie valstybės užtikrinamas translyčių asmenų teises.** 2018 m. gyventojų buvo klausama, kiek valstybė turėtų rūpintis translyčių asmenų teisėmis. Tą kartą 12 proc. apklausos dalyvių teigė, kad daugiau nei dabar. 2024 m. klausta, kiek valstybė turėtų užtikrinti translyčių asmenų apsaugą nuo diskriminacijos (darbo rinkoje, gaunant viešąsias, sveikatos paslaugas, siekiant įgyti išsilavinimą ir pan.). „Daugiau nei dabar“ atsakė 26 proc. apklaustųjų.

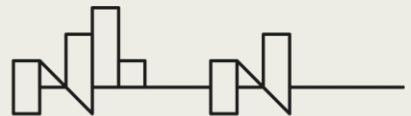

Daugiau informacijos

S. Konarskio g. 35, 03123 Vilnius
Tel. +370 5205 0640
El. p. lygybe@lygybe.lt

Parengta įgyvendinant projektą „**Centre – translyčių žmonių balsai**“. Projektą finansuoja Europos ekonominės erdvės ir Norvegijos finansinių mechanizmų dvišalio bendradarbiavimo fondas.

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

Norway grants